

Формування сучасної концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах: конф. – Харків, 2010. – С. 5-8.

3. Ковальчук Л.Я. Основні тенденції розвитку світової вищої школи. Впровадження сучасних технологій в навчальний процес Тернопільської державної медичної академії ім. І.Я. Горбачевського: досягнення і перспективи // Нові технології навчання в медичному вищому навчальному закладі: Тези доп. навч.-метод. конф. / Л.Я.Ковальчук. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2000. - С. 3-12.
4. Кулікова Н.А. Навчально-методичні матеріали, які застосовуються при викладанні медичної біології / Н.А. Кулікова, М.Я. Яковенко, Л.Т.Виклюк // Медична освіта. - 2003 - № 2. - С. 140-141.
5. Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах (методичний посібник) / В.Є. Мілерян. - Київ: Хрещатик, 2006. - 80 с.
6. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / В.Л.Ортинський. - К. : Центр учбової літератури, 2009. - 472 с.
7. Петрук В.А. Ретроспективний аналіз інноваційних методів навчання / В.А.Петрук, Н.О.Андрущенко, О.П.Прозор // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2008. – №4. – С. 127–131.
8. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. - 2-ге вид., доп. / М.М.Фіцула. - Київ : Академвидав, 2010. - 456 с.

ОСОБЕННОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЙ В УСЛОВИЯХ СОВРЕМЕННОГО ИНФОРМАЦИОННОГО ПРОСТРАНСТВА

Пішак В.П.

Буковинский государственный медицинский университет, Черновцы
biology@bsmu.edu.ua

Резюме. В работе предлагаются возможные пути повышения эффективности проведения практических занятий по медицинской биологии студентов-первокурсников высших медицинских заведений Украины. Преподавание медицинской биологии студентам-первокурсникам требует применения современного информационного пространства при самостоятельной подготовке к практическому занятию.

Ключевые слова: студенты, методика преподавания, система MOODLE.

FEATURES OF PRACTICAL LESSONS IN THE MODERN INFORMATION SPACE

Pishak V.P.

Bukovinian State Medical University, Chernivtsi
biology@bsmu.edu.ua

Abstract. The paper suggests possible ways to improve practical training in medical biology first-year students of higher medical institutions of Ukraine. Teaching medical biology freshmen requires the use of modern information space for self- preparation for practical employment.

Key words: students, teaching methodology, system MOODLE

УДК: 378.041:006.35(4)

САМООСВІТА СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

В.П. Пішак, Р.Є. Булик, М.І. Кривчанська, О.І. Захарчук, Н.В. Черновська

Буковинський державний медичний університет
E-mail: KRIVMAR@IUA

Резюме. Сучасні досягнення науки і комп'ютерних технологій у навчанні вимагають спрямованості на розвиток самоосвіти, чіткої організації

і планування діяльності, що сприятиме формуванню самостійності. Сьогодні вищі навчальні заклади України в організації навчального процесу дають величезну кількість інформації, яка стала настільки об'ємною, яку засвоїти, є дещо складно, якщо її не впорядкувати. Основою впорядкування отриманої інформації і самовдосконалення – є самоосвіта, результат самостійної роботи студента, що підвищує якість підготовки майбутнього фахівця. В контексті Болонської системи мотивована самостійна робота студентів є ефективною складовою активізації сучасного навчального процесу та належить до основних форм навчання. Завдання викладачів вищої школи – навчити студентів самостійно опрацьовувати і здобувати знання, щоб у майбутньому гаслом їхнього самовдосконалення, у результаті самоосвіти, стали відомі слова *“Освіта не на все життя, а через все життя!”*.

Ключові слова: самоосвіта, самостійна робота, Болонський процес, медична біологія.

Вступ. Перехід до модульної побудови навчання передбачає інтеграцію різних видів і форм навчання. Для кожного модуля формується набір основних, додаткових, довідкових, ілюстративних матеріалів, які студент одержує перед початком вивчення предмету у вигляді методичних рекомендацій (вказівок). Також додається список рекомендованої літератури (основна і додаткова). Щодо студентів заочної форми навчання, для них на початку кожного семестру проводять настановчу сесію, під час якої начитують лекції та проводять семінарські, практичні і лабораторні заняття. Отже, студенти-заочники здебільшого вивчають матеріал самостійно.

Сьогодні самоосвіта є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутнього фахівця, це – цілеспрямований, систематичний організований процес набуття людиною знань, умінь і навичок за допомогою самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Результативність залежить від забезпечення особою самоорганізації і самоконтролю.

Основна частина. Самоосвіта – це доповнення навчального процесу, здобувається внаслідок чіткої, плідної організації самостійної діяльності, що

ефективно впливає на формування професійних якостей студента. Згідно з Положенням "Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах", самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних завдань. Доведено, що тільки ті знання, які отримані самостійно, підкріплені власним досвідом на практиці – є міцними. У процесі викладання навчального матеріалу засвоюється близько 15% отриманої інформації, яка сприймається на слух, 65% – на слух і зір, а якщо навчальний матеріал опрацьовується самостійно (від постановки завдання до аналізу отриманих результатів) засвоюється не менше 90% інформації. Саме тому вища школа поступово, але неухильно переходить до формування у студентів навиків самостійної творчої роботи. Мета СРС – формування самостійності як риси особистості у рамках засвоєння знань, умінь, навиків. Основними функціями СРС є: пізнавальна, самостійна, прогностична, коригуюча та виховна. Навчити і заохотити студента самостійно вчитися, постійно працювати над собою – завдання не з легких, а тому ліпше це зробити, підвищуючи мотивацію до самостійної діяльності, бо саме вона сприяє формуванню адекватної самооцінки, активної життєвої позиції, а також сприяє розширенню творчого досвіду і потенціалу. Під час вивчення медичної біології самостійна робота відіграє велику роль, це поглиблене вивченням теоретичного матеріалу, відповідно до навчальної програми, виконання індивідуальних завдань (реферативні роботи, підбірка ситуаційних завдань, складання кросвордів) у підготовці до усного опитування на практичних заняттях, лабораторних роботах, при складанні тестового контролю, а в подальшому при складанні модульного контролю. Роль викладача у цьому сенсі полягає в тому, щоб навчити студента користуватись різними джерелами інформації, організувати його самостійну роботу з можливістю безперервного контролю. Відомо, що лекція є однією з основних теоретичних форм навчального процесу і саме лектор має дати головні настанови на самостійну роботу у підготовці до теоретичного підґрунтя. Для того, щоб навчити студентів перших курсів систематично

самостійно працювати, їм можна запропонувати вести позааудиторну самопідготовку використовуючи конспект лекції, підручник, додаткові джерела.

Сьогодні популярно отримувати інформацію в мережі Інтернет, де накопичена значна маса навчального матеріалу, що дозволяє вивчати предмет, не виходячи з дому. Самоосвіта в Інтернеті має багато мінусів. Слід пам'ятати, що Мережа – це, перш за все, «всесвітня павутина», у якій крім корисного, багато непотрібної, неправдивої, неперевіреної інформації, особливо якщо це стосується наукових термінів. Розширюючи кругозір за допомогою інтернету, людина змушена, в прямому сенсі, самостійно копатися у величезному потоці не завжди якісної інформації. Але без сучасних комп'ютерних технологій сьогодні важко уявити свою плідну професійну діяльність. Це можливість прослуховування лекцій, семінарів (інколи і по декілька раз є необхідність), відеоуроків. Вони містять у собі ту ж інформацію, що і книжка, але подача наочно – це значно швидше засвоєння. Важливе завдання викладача спрямовувати увагу в потрібне русло.

Висновки. У контексті реалізації вимог Болонського процесу проблема організації самоосвіти і самостійної роботи студентів ВНЗ набуває особливої актуальності. Слід пам'ятати, живе спілкування, ні чим не замінити, взаємодія між студентами й викладачами залишається основним і найефективнішим у результативності навчального процесу. Тому, час від часу, необхідно звертатися до викладача (спеціаліста), щоб він допомагав Вам відкинути непотрібну, неперевірену, неправдиву інформацію. Самоосвіта відіграє значну роль у формуванні навичок самостійної роботи в подальшій науковій, професійній діяльності медичного фахівця, в здатності в подальшому самостійно вирішувати проблеми різного характеру, вона сприяє поглибленню та розширенню знань, формуванню зацікавленості у навчальній діяльності, розвитку пізнавальних здібностей. Саме тому самоосвіта стає головним чинником підвищення якості підготовки

спеціалістів. Сьогодні студент повинен знати, що для майбутнього фахівця важливо не лише осмислити і засвоїти інформацію, а й оволодіти способами її практичного використання і уміням приймати вчасно кваліфіковані рішення. Вища школа має готувати самокритичного фахівця нового типу, який володіє новим типом мислення, здатний не тільки до накопичення знань, інформації, а й до неперервного саморозвитку, самоосвіти та самовиховання. Тому головною метою Болонського процесу є наблизити освіту до усіх ринків праці, така тенденція призведе до оновлення нашого суспільства та виходу його на новий рівень світового розвитку.

Література:

1. Балицька Т.В. Організаційно-педагогічні умови самостійної роботи студентів у процесі кредитно-модульного навчання / Т.В. Балицька // Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка. – 2011. – №13(224), Ч.І. – С. 53 -59.
2. Болонський процес – вдосконалення підготовки з медичної біології, генетики та паразитології / В.П. Пішак, О.І. Захарчук, О.В. Пішак, М.І. Кривчанська // II Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Вища освіта в Україні і Болонський процес: стан, проблеми і перспективи» – м. Київ, 24 травня 2013 року. – Київ, 2013.
3. Болюбаш Я.М. Один з принципів Болонського процесу – мобільність студентів у європейському просторі / Я.М. Болюбаш // Освіта України. – 2006. – №1 – С. 4.
4. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / за ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
5. Волосовець О.П. Питання якості освіти у контексті впровадження засад Болонської декларації у вищій медичній школі / О.П. Волосовець // Медична освіта. – 2005. – №2. – С. 12-16.
6. Зіменковський Б.С. Досвід і проблеми запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу / Б.С. Зіменковський, М.Р. Гжегоцький, І.І. Солонинко // Медична освіта. – 2009. – № 2. – С. 37-39.
7. Йолтуховський М.В. Кредитно-модульна система: досвід та

перспективи впровадження // М.В. Йолтуховський, С.В. Коновалов, І.В. Гусакова // Медична освіта. – 2012. – №4. – С. 50-52.

8. Колесник Ю.М. Болонський процес та якість освіти / Ю.М. Колесник, Ю.М. Нерянов // Медична освіта. – 2005. – №2. – С.38-40.

9. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. А. І. Кузьмінський – К.: Знання, 2005.

10. Медична освіта у світі та в Україні / Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерій, О.П. Волосовець та ін. – Київ: Книга плюс, 2005. – 383 с.

11. Методичні основи підготовки і проведення навчальних занять в медичних вузах: методичний посібник. – К.: Хрещатик, 2007. – 76 с.

12. Організація самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульної системи / М.І. Яблунчанський, О.Ю. Бичкова, О.С. Проценко та ін. // Медична освіта. – 2007. – №2. – С. 69-70.

13. Основні засади розвитку вищої освіти у контексті Болонської декларації / За редакцією В.Г. Кременя. – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. – 147с.

14. Пίδαев А.В. Болонский процесс в Европе / А.В. Пίδαев, В.Г. Передерий – Киев, 2004. – 191 с.

15. Самостійна робота студентів як важливий напрям у підготовці майбутнього фахівця / С.І. Килимюк., Н.І. Ткачук., Л.Б. Романюк та ін. // Медична освіта. – 2010. – №4. – С. 72-73.

16. Стан підготовки та підвищення кваліфікації медичних працівників і завдання вищої медичної школи щодо її інтеграції до світового освітнього простору / В.В. Лазоришенець, М.В. Банчук, О.П. Волосовець та ін. // Медична освіта. – 2009. – №2. – С. 5-10.

17. Шатило В.Й. Інтеграція вищої медичної освіти до європейських стандартів / В.Й. Шатило // Медична освіта. – 2013. – №4. – С. 89-96.

18. Яковлева О.О. Соціально-економічні передумови формування особистості спеціалістів у медицині / О.О. Яковлева, К.В. Півторак, Л.А. Вознюк // Матеріали XI міжнародної науково-практичної конференції:

Актуальні проблеми формування особистості лікаря у студентів-медиків. – м. Київ, 23 березня 2011 року. – К., 2011. – С. 124.

САМООБРАЗОВАНИЕ СТУДЕНТОВ В КОНТЕКСТЕ БОЛОНСКОГО ПРОЦЕССА

В.П. Пишак, Р.Е. Булык, М.И. Кривчанская,

А.И. Захарчук, Н.В. Черновская

Буковинский государственный медицинский университет, г. Черновцы,
Украина

Резюме. Современные достижения науки и компьютерных технологий в обучении требуют направленности на развитие самообразования, четкой организации и планирования деятельности, что будет способствовать формированию самостоятельности. Сегодня высшие учебные заведения Украины в организации учебного процесса дают огромное количество информации, которая стала настолько объемной, которую усвоить, несколько сложно, если ее не упорядочить. Основой упорядочения полученной информации и самосовершенствования – является самообразование, результат самостоятельной работы студента, которое повышает качество подготовки будущего специалиста. В контексте Болонской системы мотивированная самостоятельная работа студентов является эффективной составляющей активизации современного учебного процесса и относится к основным формам обучения. Задача преподавателей высшей школы – научить студентов самостоятельно обрабатывать и получать знания, чтобы в будущем лозунгом их самосовершенствования, в результате самообразования, стали известны слова "Образование не на всю жизнь, а через всю жизнь!".

Ключевые слова: самообразование, самостоятельная работа, Болонский процесс, медицинская биология.

STUDENTS SELF-EDUCATION IN THE CONTEXT OF THE BOLOGNA PROCESS

V.P. Pishak, R.E. Bulyk, M.I. Kryvchanska, O.I. Zaharchuk, N.V. Chernovska
Bukovina State Medical University, Chernivtsi, Ukraine

Summary. Recent advances of science and computer technology in education requires focus on the development of self-education, precise organization and activities planning that will promote the formation of independency. Today, higher education institutions of Ukraine in the educational process provide a wealth of information that has become so voluminous that learning is a bit difficult, expectantly if it's not organized. The basis for ordering of received information and self-improvement – is self-education, the result of independent student work that improves the preparation quality of future specialists. In the context of the Bologna system is motivated by self-study students work is an effective component of the modern educational process revitalization and belongs to the basic learning. The task of high school teachers – to teach the students to individually study and acquire knowledge, in the future the motto of their self-improvement as a result of self-education, became famous words "Education is not for all life, education is through all life".

Keywords: self-education, self-study, the Bologna process, medical biology.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭЛЕКТРОННОЙ ТАБЛИЦЫ ДЛЯ АНАЛИЗА ДИНАМИКИ ТЕКУЩЕЙ УСПЕВАЕМОСТИ

Приходько А.Б., Стеблюк М.В., Павличенко В.И., Емец Т.И.

Запорожский государственный медицинский университет

alex.33@mail.ru

Необходимость использования статистически-обоснованных методологических подходов для обеспечения организации учебного процесса на сегодняшний день становится все более очевидной. Введение принципов доказательной медицины на этапе обучения и воспитания студентов является

актуальной задачей для каждого вуза, поскольку использование этих принципов создает реальные возможности повышение качества образования. На современном рынке информационных технологий существуют различные программные разработки текущего контроля успеваемости студентов. Но монополистом в Украине является разработка НИИ Прикладных Информационных Технологий – автоматическая система управления «ВУЗ». Это эффективный инструмент для комплексной автоматизации процессов управления. Он повышает скорость и улучшает качество работы с контингентом учащихся и сотрудников, обеспечивает надежность и целостность управления в целом. АСУ «ВУЗ» решает большое количество автоматизированных функций управления, в том числе анализ динамики текущей успеваемости студентов. Недостатком этого продукта является его высокая цена. В качестве альтернативы, за умеренную плату, можно рассматривать «Сервис электронных журналов успеваемости» от EMSY (Education Management System), который предлагает комплексное решение информатизации учебного процесса в образовательных учреждениях всех уровней, включая школы, училища, колледжи и ВУЗы. Сервис предполагает использование полнофункциональных электронных журналов успеваемости с возможностями интернет-дневников, автоматизированных систем рассылки SMS и email-оповещений, систему управления сайтом и множество дополнительных функций и модулей. Также, для анализа успеваемости студентов можно использовать любые электронные таблицы, такие как – Excel (MS Office), Gnumeric (GNOME Office), KSpread (KOffice – KDE), Lotus 1-2-3, Numbers (iWork – Mac), LibreOffice Calc, OpenOffice.org Calc и некоторые другие. На сегодняшний день не является проблемой размещение таблиц в интернете с различным уровнем доступа преподавателей и студентов, используя, например, сервисы Google Docs, Zoho, ThinkFree и др. Основное внимание данной работы направлено на динамические аспекты успеваемости академической группы студентов и выводы, которые можно сделать для улучшения качества учебно-воспитательного процесса.